

El director general d'Administració Educativa serà el responsable de la realització de les gestions necessàries per a la constitució i funcionament de la Comissió Tècnica d'Assessorament.

Disposició derogatòria

Queda derogada, en totalitat, l'Ordre del conseller d'Educació, Cultura i Esports, de dia 5 de maig de 1998, per la qual es crea, regula i nomena la Comissió Tècnica d'Assessorament per a l'ensenyament de i en llengua catalana (BOCAIB núm. 78, de 16 de juny de 1998).

Disposició final

Aquesta Ordre començarà a vigir el mateix dia que es publiqui en el Butlletí oficial de les Illes Balears.

Palma, 15 de novembre de 2000

EL CONSELLER D'EDUCACIÓ I CULTURA

Damià Pons i Pons

ANNEX I

Reglament de funcionament de la Comissió Tècnica d'Assessorament per a l'Ensenyament de i en Llengua Catalana

Capítol I. Definició i composició

Article 1. Definició

La Comissió Tècnica d'Assessorament per a l'Ensenyament de i en Llengua Catalana és l'òrgan consultiu del conseller d'Educació i Cultura per emetre el seu parer en aspectes relacionats amb l'ensenyament i l'ús de la llengua catalana en els centres docents no universitaris.

Article 2. Composició

Els membres de la Comissió seran els que estableix l'Ordre a la qual pertany aquest annex.

Article 3. President. Funcions.

El president de la Comissió exercirà les funcions que li atribueixen expressament aquestes normes de funcionament i, en especial:

Representar la Comissió.

Establir l'ordre del dia i assegurar-ne l'execució.

Presidir les subcomissions que es creïn o, quan sigui el cas, designar el membre de la comissió que presidirà la subcomissió.

Obrir les sessions de la Comissió i tancar-les.

Moderar el debat a les sessions.

Assegurar la regularitat de les deliberacions, que es podran suspendre en qualsevol moment per causes justificades.

Qualsevol altra funció inherent al seu càrrec que li delegui la Comissió o que es trobi expressament continguda en aquest reglament.

Article 4. Secretari. Funcions.

El secretari, per indicació del president, ha de convocar les reunions i n'ha de redactar les actes, les quals han de contenir la indicació de les persones que hauran intervingut a la Comissió, com també les circumstàncies de lloc i temps en què s'haurà celebrat la Comissió, els punts principals de deliberació, la forma i el resultat de la votació i el contingut dels acords. També ha de custodiar les actes i ha de lliurar-ne les certificacions i qualssevol altres certificacions necessàries per acreditar el que s'ha acordat i aprovat a la Comissió.

Article 5. La seu.

La seu de la Comissió es trobarà a la Direcció General d'Administració Educativa de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, si bé la Comissió podrà celebrar les sessions en qualsevol altre lloc.

Capítol II. Funcionament

Article 6. Convocatòries. Ordinària i extraordinària.

El secretari de la Comissió farà la convocatòria de les reunions a instàncies del president, i haurà de ser acordada i notificada amb una antelació mínima de noranta-sis hores (quatre dies), llevat dels casos d'urgència, i ha d'anar acompanyada de l'ordre del dia.

El president fixarà l'ordre del dia, tenint en compte, si pertoca, les peticions de la resta dels membres de la Comissió, formulades amb la suficient antelació (un mínim de set dies abans de la sessió).

L'ordre del dia es pot alterar a proposta del president i si així ho acorden per unanimitat tots els membres de la Comissió. Igualment podran tractar-se a la sessió qüestions no incloses a l'ordre del dia si, feta la proposta al president de

la Comissió, tots els membres ho aproven per unanimitat.

La Comissió es reunirà amb caràcter ordinari com a mínim un cop cada trimestre, i amb caràcter extraordinari quan ho consideri convenient el president, o quan ho sol·licitin com a mínim la meitat més un dels membres. Això no obstant, la Comissió quedarà vàlidament constituïda, fins i tot quan no s'hagin complert els requisits de la convocatòria, quan es trobin reunits tots els membres i així ho acordin per unanimitat.

Article 7. Constitució de la Comissió.

7.1. Quòrum.

Per tal que la Comissió es constitueixi vàlidament, han d'assistir-hi la meitat més un dels seus membres. Si no hi ha quòrum, la Comissió es constituirà en segona convocatòria vint-i-quatre hores després de l'hora assenyalada per a la primera convocatòria, per a la qual cosa serà suficient l'assistència de la tercera part dels membres de la Comissió i, en tot cas, en nombre no inferior a tres.

7.2. President i secretari.

És imperativa l'assistència del president, mentre que el secretari podrà ser substituït en cas d'absència per qualsevol dels membres, si així ho aproven els presents i a proposta del president.

Capítol III. Acords

Article 8. Votacions.

Els acords seran adoptats per majoria dels assistents a la Comissió i el vot de qualitat del president dirimirà els empats.

No podrà ser objecte d'acord cap assumpte que no figuri inclòs a l'ordre del dia, llevat que tots els membres de la Comissió hi siguin presents i sigui declarada la urgència de l'assumpte pel vot favorable de la majoria.

Article 9. Vot particular.

Els membres de la Comissió podran fer constar en acta el vot contrari a l'acord pres i els motius que el justifiquen.

Article 10. Criteris interpretatius.

La Comissió, en examinar els assumptes, podrà crear criteris interpretatius de valoració, exclusió, etc., que seran vinculants per a sessions posteriors. Per a la modificació d'aquests criteris serà necessari igual o superior nombre de vots amb què l'anterior criteri fou pres.

Article 11. Dietes.

Els membres de la Comissió podran percebre dietes per l'exercici de les funcions que tinguin encomanades. Les dietes seran fixades per resolució del conseller d'Educació i Cultura.

— o —

Núm. 23837

Ordre del conseller d'Educació i Cultura, de dia 15 de novembre de 2000, per la qual es regula l'ensenyament de la llengua catalana i de la cultura de les Illes Balears, i de la llengua castellana en els centres docents estrangers.

L'article 12.2 de la Llei orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació, estableix que els centres estrangers a Espanya s'ajustaran al que el Govern determini reglamentàriament. El Reial decret 806/1993, de 28 de maig, n'especifica la titularitat (en l'article 7), el reconeixement dels estudis (en l'article 8) i la inspecció (en l'article 9), com també, en l'article 3.1, la tipologia:

a) Centres en què es cursin estudis d'un sistema educatiu estranger i s'imparteixi l'ensenyament de la llengua i la cultura espanyoles i, si s'escau, l'ensenyament de la llengua i la cultura pròpies de les comunitats autònomes on estan ubicats.

b) Centres en què es cursin, exclusivament, estudis d'un sistema educatiu estranger.

Amb relació a l'apartat a), s'assenyala que els centres que vulguin homologar la titulació acadèmica amb el sistema espanyol han de tenir en compte el que determina l'article 10 de l'esmentat Reial decret; és a dir, tenen l'obligació d'impartir, a més de la llengua i la cultura espanyoles, també la llengua i la cultura pròpies de la comunitat autònoma, i convoca les administracions educatives, dins el marc de les seves competències, a establir el currículum de la llengua i cultura espanyoles i el de la llengua i cultura pròpies de les comunitats autònomes respectives quan sigui diferent de la castellana. De la mateixa manera, en l'article 11 s'estableix que el Ministeri d'Educació i Ciència i les altres administracions educatives fixaran, d'acord amb les seves respectives competències, el currículum de la llengua i cultura espanyoles i el de les llengües pròpies de les comunitats autònomes, així com l'horari corresponent a uns i altres ensenyaments. El currículum de cultura espanyola inclourà continguts de geografia i història i, entre aquests, els corresponents de la comunitat autònoma respectiva.

Amb aquesta regulació es pretén harmonitzar la normativa estatal vigent en matèria de centres estrangers amb el desplegament reglamentari de la Llei 3/1986, de normalització lingüística, pel que fa a l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears i la Llei Orgànica 2/1983, de l'Estatut d'autonomia i, alhora, proporcionar pautes clares als responsables de la planificació educativa pel que fa a l'ensenyament de les dues llengües oficials d'aquesta comunitat autònoma, com també els continguts de geografia i història de l'Estat i de les comunitats autònomes i la seva avaluació.

Per tot això, a l'empara de la disposició final primera del Decret 92/1997, de 4 de juliol, a proposta de les direccions generals d'Administració Educativa i d'Ordenació i Innovació, fetes les consultes oportunes amb les entitats afectades, i amb l'informe favorable de la Secretaria General Tècnica, dicta la següent

ORDRE

Article 1

Aquesta Ordre és d'aplicació als centres docents estrangers establerts a les Illes Balears on s'imparteixin ensenyaments d'un sistema educatiu estranger i de llengua i cultura espanyoles, segons el Reial decret 806/1993, de 28 de maig.

En aquests centres, els ensenyaments esmentats seran completats necessàriament pels ensenyaments de la llengua i la literatura catalanes, i de la cultura pròpia de les Illes Balears i la llengua i la literatura castellanes, d'acord amb el que estableix aquesta Ordre.

Article 2

L'ensenyament de la llengua i la literatura catalanes i la llengua i la literatura castellanes s'ajustarà als currículums vigents, d'acord amb el Reial decret 1344/1991, de 6 de setembre, pel que fa a l'educació primària, i d'acord amb el Reial decret 1345/1991, de 6 de setembre, pel que fa a l'educació secundària obligatòria.

Article 3

Segons el que disposa l'article 19.2 de la Llei 3/1986, de normalització lingüística, la dedicació horària, dins els programes educatius, referida a l'ensenyament de la llengua i literatura catalanes serà en harmonia amb els plans d'estudis estatals i com a mínim igual a la destinada a l'estudi de la llengua i literatura castellanes. S'entén que els esmentats plans d'estudis s'inclouen en l'annex II de l'Ordre de 8 de juliol de 1993 (BOE n. 171, de 19 de juliol de 1993), pel que fa a educació secundària, i en l'annex II de l'Ordre de 27 d'abril de 1992 (BOE n. 111, de 8 de maig de 1992), pel que fa a educació primària, en què es fixa l'horari d'ambdues matèries.

Article 4

1. Els centres impartiran les unitats didàctiques corresponents a la cultura pròpia de les Illes Balears, que hauran d'incloure, en tot cas, continguts de geografia i història en proporció majoritària, tenint de referència els currículums que figuren a l'annex I i a l'annex II d'aquesta Ordre.

2. Els currículums establerts en aquesta Ordre han de ser desenvolupats pels centres i aplicats al llarg de la totalitat de cada una de les etapes, tant de primària com de secundària, per tal d'aconseguir que l'alumnat assoleixi els objectius fixats.

Article 5

Les matèries de llengua i literatura catalanes, com també les unitats didàctiques corresponents a la cultura pròpia de les Illes Balears, s'impartiran en llengua catalana. En tot cas, el professorat adoptarà els criteris lingüístics establerts a l'article 4 de l'Ordre del conseller d'Educació, Cultura i Esports de 12 de maig de 1998 (BOCAIB núm. 69, de 26-05-1998). Les matèries de llengua i literatura castellanes s'impartiran en castellà.

Les unitats didàctiques corresponents al currículum de geografia i història s'impartiran en llengua catalana.

Article 6

El professorat que, d'acord amb les prescripcions d'aquesta Ordre, hagi d'impartir l'ensenyament de i en llengua catalana i l'ensenyament de la llengua castellana haurà de reunir els requisits de titulació establerts per l'Administració educativa.

Disposició addicional

La Conselleria d'Educació i Cultura fomentarà l'ensenyament de la llengua i la literatura catalanes i de la cultura pròpia de les Illes Balears en els centres docents estrangers establerts a les Illes Balears diferents dels esmentats a l'article 1 d'aquesta Ordre. A aquest efecte, impulsarà la formalització de

convenis de col·laboració i les mesures de caràcter normatiu o executiu que consideri adients.

Disposició transitòria primera

L'obligació d'impartir en català les unitats didàctiques a què fa referència l'article 4 d'aquesta Ordre serà exigible, en l'educació primària, en el curs 2001-2002, i en l'educació secundària, en el curs 2002-2003.

Disposició transitòria segona

El currículum a què fa referència l'article 2 s'adequarà, en el seu cas i moment, un cop adoptats els currículums propis d'aquesta comunitat autònoma.

Disposició final

Aquesta Ordre començarà a vigir el primer dia del curs escolar 2000/2001.

Palma, 15 de novembre de 2000

EL CONSELLER D'EDUCACIÓ I CULTURA

Damià Pons i Pons

ANNEX I

Currículum de l'educació primària

CONEIXEMENT DEL MEDI NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

OBJECTIUS GENERALS

Definir el paisatge com la interacció dels aspectes físics i humans que el configuren, identificar els elements constitutius i reconèixer-ne les característiques, tant des d'àmbits pròxims (escola, carrer, localitat) com d'àmbits més allunyats (illa, arxipèlag, àrea mediterrània, península Ibèrica, Europa i altres continents), també com conèixer i valorar la importància de preservar el medi natural, social i cultural de la comunitat de les Illes Balears i del món en general.

Tenir un coneixement de si mateix en interacció amb l'entorn, i també com saber emetre judicis crítics i constructius davant diferents situacions i problemes, tant de l'entorn pròxim com d'altres de més allunyats, i valorar les repercussions que han tingut els canvis econòmics sobre el medi natural i cultural de les Illes Balears.

Reconèixer i entendre la pertinença a diferents organitzacions i grups socials, cohesionats per pautes de convivència, relacions entre els membres, festes, tradicions, costums i valors compartits, llengua comuna, interessos, etc., de les Illes Balears, respectant i valorant les diferències amb altres grups i rebutjant qualsevol classe de discriminació amb aquest fet.

Reconèixer i explicar esdeveniments, llocs, símbols, monuments, personatges, institucions del passat i del present, que defineixen la geografia, la història, la cultura i la realitat social i territorial de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Adquirir actituds que li permetin progressar en el sentiment de participació a altres unitats d'integració territorial (municipi, illa, Estat i Unió Europea), reconèixer la pertinença a altres unitats vivencials sense significació administrativa, Mediterrània, àmbit cultural i lingüístic i resta del món.

BLOCS DE CONTINGUTS

El paisatge

Conceptes

- El paisatge natural de les Illes Balears. Els seus elements.
- El relleu de l'entorn més proper i la seva integració a les principals unitats de relleu de les Illes Balears.
- Elements del clima de l'entorn proper i la seva pertinença a la varietat balear del clima mediterrani
- La hidrografia de l'entorn més proper. Característiques de la hidrografia de les Illes Balears
- Les espècies i comunitats més característiques de la vegetació i la fauna de l'entorn més proper.
- La vegetació i la fauna de les Illes Balears

La diversitat del paisatge natural i humà de les Illes Balears. Semblances i diferències amb paisatges d'altres indrets de l'Estat espanyol, de l'àrea mediterrània i de la resta de la món.

La presència humana en el paisatge.
 - Adaptació de les persones i les seves activitats al medi.
 - Modificacions del territori per a les activitats econòmiques: paisatges rural i urbà.
 - Principals tipus i vies de comunicació del municipi, de l'illa, de les Illes Balears.
 - Conservació, degradació i millora del paisatge.
 La diversitat del paisatge natural i humà de les Illes Balears. Semblances i diferències amb paisatges d'altres indrets.

Procediments

Preparació, realització i sistematització d'observacions del paisatge i dels elements que el configuren.

Utilització i lectura de plànols per orientar-se i desplaçar-se en l'espai.

Elaboració, interpretació i utilització de plànols i mapes senzills amb símbols convencionals i aplicant nocions senzilles d'escala i orientació.

Actituds

Apreciació de la diversitat i riquesa del paisatge de les Illes Balears.

El medi físic

Conceptes

La hidrosfera

- Aigües subterrànies i superficials (cursos hídrics, aiguamolls, llacs i mars).

- Importància de l'aigua per a les persones.

- Gestió i ús dels recursos hídrics

Procediments

Elaboració, realització i interpretació de qüestionaris i entrevistes sobre els usos humans de l'aigua i la seva limitació.

Actituds

Conscienciació de les limitacions de les Illes Balears, pel que fa als recursos hídrics.

Valoració de l'aigua com a bé imprescindible i potenciació de l'ús responsable.

Els éssers vius

Conceptes

Els principals ecosistemes de les Illes Balears. Plantes i animals de l'entorn pròxim.

Procediments

Ús i maneig d'aparellatge específic per observar éssers vius, tant per treball a l'aula (lupes, binoculars, microscopi) com per a observació sobre el terreny (prismàtics).

Actituds

Valoració de determinades espècies emblemàtiques pel seu valor testimonial, la seva identificació amb una àrea geogràfica (endemismes) o per la seva importància ecològica.

Els materials i les seves propietats

Conceptes

Materials: origen i propietats

- Materials d'ús més freqüent a l'entorn immediat.

Els usos dels materials.

- Propietats dels materials d'ús més freqüent (pedra, paper, fusta, teixits, plàstic, metall,...) i aprofitaments que possibiliten.

- Eines utilitzades en l'estudi i la manipulació dels materials.

- Reciclatge i reutilització de materials.

Procediments

Observació i identificació dels materials d'ús més freqüent a l'entorn més immediat.

Confeció d'objectes amb material per reciclar.

Actituds

Curiositat per conèixer les propietats i característiques dels materials d'ús més corrent.

Valoració de la importància que té fer un bon ús dels materials.

Adonar-se de les possibilitats d'aprofitament que tenen alguns materials

del nostre entorn més proper.

Conveniència de restringir l'acumulació indiscriminada de residus per la utilització abusiva i incorrecta dels materials.

Sensibilitzar-se davant la necessitat de reciclar, reutilitzar i reduir el màxim de materials d'ús comú.

Interès per conèixer antics oficis de les Illes Balears relacionats amb la transformació de substàncies (calciners, carboners, etc.).

Població i activitats humanes

Conceptes

La població. Característiques demogràfiques bàsiques d'una població: el nombre d'habitants, la densitat, la composició per edats i sexe.

- Evolució de la població dins el temps.

- La distribució espacial de la població: hàbitat concentrat i hàbitat disseminat.

- Els padrons municipals.

El moviment natural de la població:

- La natalitat i la mortalitat: causes i factors.

Els moviments migratoris.

- Tipus de moviments migratoris.

- Factors que propicien els moviments migratoris.

Característiques demogràfiques bàsiques de la població de la localitat, de l'illa i de les Illes Balears, com també de la resta de l'Estat espanyol.

Evolució de la població de les Illes Balears al llarg de les darreres dècades i les seves causes.

L'organització del treball

- Els sectors productius a les Illes Balears.

- Canvis produïts en el sectors econòmics a la nostra comunitat.

- El subsector turístic i la seva importància a les Illes Balears.

Procediments

Elaboració i realització d'enquestes i qüestionaris per a la recollida de dades sobre la població.

Compleció d'una mostra de padró municipal.

Confeció de gràfiques de població a partir de l'obtenció directa.

Localització a la cartografia de dades i moviments demogràfics.

Actituds

Sensibilitat i respecte pels nostres costums i formes de vida, com també pels pobles diferents del propi.

Valoració i anàlisi dels canvis paisatgístics, econòmics, socials i culturals produïts per l'arribada massiva del turisme.

Organització social

Conceptes

Organitzacions socials i polítiques dels adults

- La convivència i l'organització social i política de la localitat, el municipi, l'illa i la comunitat autònoma.

- La participació ciutadana.

- Els partits i organitzacions polítiques.

- Les organitzacions obreres, sindicals, empresarials

- L'Administració i els serveis públics. Els impostos.

Organització política i administrativa de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

- Els ajuntaments i les mancomunitats

- Els consells insulars

- La comunitat autònoma de les Illes Balears: El Govern i el Parlament

- Símbols i trets d'identitat col·lectius.

Divisió i organització politicoadministrativa de l'Estat espanyol.

La Unió Europea i organismes internacionals.

Festes i costums de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Procediments

Realització de visites a les institucions més properes a l'alumnat i més representatives de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Recollida i interpretació de la informació a través de mitjans de comunicació sobre actuacions d'institucions de: el municipi, la comunitat autònoma, l'Estat espanyol i la Unió Europea.

Participació en els actes festius de la localitat i de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Actituds

Valoració dels costums propis de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Mitjans de comunicació i transport

Conceptes

Xarxes i mitjans de transport.

- Xarxes i infraestructures de transport: carreteres, transport ferroviari, ports i aeroports.
  - Mitjans de transport.
  - Mitjans i infraestructures de transport a les Illes Balears.
- Transport i activitat econòmica
- Comerç i transport: exportacions i importacions.
  - Mitjans de transport i turisme.

Procediments

Planificació d'itineraris de viatges simulats i reals per cada illa, entre les diferents illes de l'arxipèlag Balear o entre aquestes i la península, utilitzant diversos mitjans de transport i saber situar-los en el mapa.

Actituds

Presa de consciència de la importància de les infraestructures en el transport i en la comercialització de productes a la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Els canvis i els paisatges històrics

Conceptes

Formes de vida quotidiana en les societats de les grans èpoques històriques (cultures primitives, antiguitat clàssica, època medieval i revolució industrial), amb referències a l'àmbit de les Illes Balears.

Alguns fets i persones rellevants a la història de les Illes Balears, integrats en els grans cicles següents:

- Cultures protohistòriques i megalítiques.
- Període clàssic: púnic i romà.
- Època medieval musulmana
- Època medieval cristiana.
- Època moderna
- Època contemporània

Vestigis del passat en el nostre medi com a testimonis de la vida en altres èpoques:

- Restes materials: monuments, construccions, infraestructures, objectes, eines, etc.
- Costums i manifestacions culturals, festes, fires, gastronomia, arquitectura, pintura, música, esports, etc.
- Documents orals, escrits i visuals.
- Paisatges heretats, parcel·laris, toponímia, divisions territorials.

Procediments.

Utilització d'eixos cronològics, situant els principals esdeveniments històrics de les darreres dècades, persones, societats i fets històrics estudiats.

Localització a mapes o sobre el territori, de llocs relatius a esdeveniments i personatges estudiats.

Actituds

Respecte pel patrimoni cultural i natural (festes, artesanía, jocs gastronomia, vestits, habitatges, etc.) de la comunitat i interès pel seu manteniment i recuperació.

Valoració i respecte per les tradicions, costums i formes de vida dels avantpassats.

Consideració dels objectes quotidians actuals com a portadors potencials d'informació històrica per a les generacions futures.

Valoració de la conservació de les restes historicoartístiques presents en el medi com a fonts d'informació sobre la història dels nostres avantpassats i testimoni de la seva activitat.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

- Conèixer i valorar els elements que formen el paisatge i la interacció dels aspectes físics i humans que el configuren.

Es tracta d'avaluar els coneixements que s'han adquirit sobre el paisatge, les formes de relleu, la hidrografia, les costes, el clima, la vegetació i la fauna de les Illes Balears, això és, saber identificar els elements i accidents de cada un i també analitzar les interrelacions entre aquests elements i aspectes de les conseqüències de l'acció antròpica sobre el paisatge en general.

- Descriure i realitzar observacions de les característiques més importants del paisatge de les Illes Balears, comparar-lo amb el d'altres indrets.

Es tracta de veure si l'alumnat és capaç d'analitzar cada un dels paisatges que conformen la realitat insular i conèixer les característiques que els configuren per després descriure'ls. També hem d'avaluar la capacitat d'observació que

tenen els alumnes, la qual cosa es potenciarà amb sortides i itineraris.

- Reconèixer i descriure els diferents elements de l'entorn físic i determinar-ne les interrelacions, partint d'allò més proper i observable.

El que es pretén és que l'alumnat, a través de l'observació de cada un dels fenòmens del medi físic, sobretot dels més apropats i concrets, pugui arribar a reconèixer-los i saber-los descriure. Relacionar-los uns amb els altres i, a través de deduccions, ser capaç d'interpretar-los.

- Descriure els principals ecosistemes de les Illes Balears.

En aquest criteri d'avaluació el més important és la capacitat d'observació de l'alumnat, l'ús que fa de tots els sentits per reconèixer les característiques observables de tots els elements que formen un ecosistema, també pretén observar la capacitat que té l'alumnat per descriure les característiques de cada un, i alhora amb tota la informació comparar-los, contrastar-los i classificar-los.

- Identificar i reconèixer els diferents tipus de materials d'ús més freqüent i analitzar-ne les característiques i propietats.

Amb aquest criteri hem d'avaluar la capacitat que té l'alumnat per conèixer els materials que hi ha al seu entorn, i a partir d'aquests la capacitat que té per establir comparacions amb altres tipus de materials diferents. Aquestes comparacions es realitzaran per contrast i mitjançant relacions de semblances i diferències.

- Comprendre les principals característiques de la població i activitats humanes de les Illes Balears, tant de manera global com per municipis i illes.

Amb aquest criteri es tracta de comprovar el coneixement que l'alumnat posseeix sobre les característiques i l'estructura demogràfica de la seva localitat, de la comunitat de les Illes Balears i de l'Estat espanyol, com també de la distribució que presenta. També s'avaluarà la coneixença que tenen de les activitats laborals, econòmiques i humanes que es realitzen a la comunitat de les Illes Balears.

- Usar i realitzar tècniques d'anàlisi de la població i vincular-ne els resultats a la realitat immediata.

Després de la coneixença de les principals característiques demogràfiques de les Illes Balears s'ha d'avaluar la capacitat que té l'alumnat per recollir dades de població i de les principals activitats humanes que es desenvolupen a les Illes Balears i si són capaços d'elaborar taules i gràfics estadístics senzills fent-ne ús, i també si els saben interpretar.

- Valorar positivament la diversitat dels grups humans i/o socials dins el marc d'una societat democràtica.

Després de conèixer la complexitat demogràfica de les Illes Balears i les principals característiques de la població de l'Estat espanyol hem d'avaluar el respecte i l'acceptació que té l'alumnat de la diversitat de grups socials que formen part de la nostra comunitat, com també les actituds positives enfront de les de rebuig vers qualsevol grup, ja sigui per ètnia, religió, posició social...i veure si adopta sempre un comportament cívic i democràtic.

- Descriure algunes màquines i aparells de l'entorn més immediat, i també dissenyar i construir alguns dispositius i aparells senzills amb una finalitat establerta prèviament.

Amb aquest criteri es tracta de comprovar fins a quin punt l'alumnat relaciona causes i efectes, i si valora l'avaluació del seu pensament tècnic en el cas que sigui així. Es valorarà, d'una part, l'adequació de l'operador per la funció que ha de complir, i de l'altra, les relacions que s'estableixen entre petites fonts d'energia i els operadors que la converteixen o transmeten, de forma que pugui construir alguns aparells i que aquests responguin a la finalitat establerta.

- Reconèixer les diferents organitzacions de treball, socials, polítiques i administratives de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Aquest criteri està dirigit a comprovar si l'alumnat identifica les diferents organitzacions i institucions locals, de la comunitat de les Illes Balears i d'Espanya, la seva organització, les funcions que compleixen i els camins de representació i participació ciutadana que estableixen.

- Participar activament en les festes i commemoracions que se celebren pertot arreu de les Illes Balears.

Es tracta d'avaluar si han comprès la importància que té la participació en les festes i les commemoracions per arrelar-se més al país i la relació que tenen amb la història de la comunitat de les Illes Balears.

- Reconèixer quines són les xarxes de comunicació i transport de les Illes Balears, tant interiors, entre llocs de la mateixa comunitat autònoma, com exteriors, amb altres llocs fora de la comunitat.

Es tracta d'avaluar el coneixement de l'alumnat sobre les vies de comunicació

i transport de la seva localitat, de la seva illa, d'Illes entre Illes i d'aquestes amb la península, i també l'evolució que han sofert els transports al llarg de la història. També s'avaluarà la interpretació que fan dels plànols de les principals xarxes de comunicació i transport i de la valoració que fan de cada una.

- Elaborar eixos cronològics, xarxes cronològiques, arbres genealògics del present i del passat.

Amb aquest criteri d'avaluació es tracta de comprovar l'adquisició que ha fet l'alumnat de les nocions bàsiques del temps cronològic (dia, mes, any, dècada, segle) i històric (present- passat - futur, duració anterior-posterior), l'ús adequat que en fa en referir-se a persones o fets de la història familiar i en l'estudi de fets històrics rellevants i d'evolució d'aspectes de la vida quotidiana. També s'avaluarà la identificació de les nocions temporals de simultaneïtat, successió i canvi, així mateix les etapes i divisions convencionals que es fan de la història.

- Reconèixer personatges i monuments, i també comprendre fets, esdeveniments del passat i del present del camp de la cultura i de la història de les Illes Balears.

Hem d'avaluar la coneixença que tenen dels principals fets i esdeveniments històrics, com també dels principals personatges de la història i del món de la cultura de les Illes Balears. Ara bé, la coneixença d'aquests fets i personatges no implica que no s'hagi de comprendre que la història és cosa de totes les persones i que no se centra solament en aquests personatges. També s'avaluarà si la investigació i consulta de llibres es fa de forma correcta.

- Reconèixer la importància de respectar, estimar i conservar el patrimoni cultural de les Illes Balears.

Mitjançant la consulta en llibres, enciclopèdies, visites i itineraris, l'alumnat anirà coneixent tot allò que forma part del nostre patrimoni cultural i històric; l'avaluació se centrarà a valorar quina importància dóna a conservar-lo, mitjançant la presa de decisions a través de debats i diàlegs a la classe per veure les solucions que adoptaria per evitar el deteriorament d'aquest ric patrimoni de les Illes Balears. També s'avaluarà l'actitud i el comportament durant les visites a llocs d'interès cultural i de patrimoni.

ANNEX II

CIÈNCIES SOCIALS

Currículum de l'educació secundària

OBJECTIUS GENERALS

En finalitzar l'etapa, l'alumne ha de ser capaç de desenvolupar les capacitats següents:

- Identificar i valorar la pluralitat de les comunitats socials a què pertany, i participar críticament en els seus projectes, valors i problemes amb plena consciència dels seus drets i dels seus deures i, alhora, rebutjar les discriminacions que es donen per raons de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

- Identificar els processos i els mecanismes bàsics que regeixen el funcionament dels fets socials, emprar aquest coneixement per comprendre les societats contemporànies analitzant-ne els problemes principals i formant-se'n un judici personal crític i raonat.

- Identificar i analitzar a diferents escales les interaccions que les societats humanes estableixen amb els seus territoris pel que fa a la utilització de l'espai i l'aprofitament dels recursos naturals, valorant les conseqüències d'índole econòmica, social, política i mediambiental.

- Conèixer les transformacions recents que ha sofert el medi natural de les Illes Balears i ser conscient de l'impacte mediambiental que planteja l'ocupació del territori i la utilització massiva dels recursos naturals i el seu aprofitament econòmic.

Valorar la diversitat lingüística i cultural com un dret dels pobles i dels individus a la pròpia identitat, i manifestar actituds de tolerància i de respecte vers les altres cultures i les opinions que no coincideixen amb les pròpies.

- Conèixer i valorar les característiques específiques del territori i de la identitat lingüística, cultural i històrica de les Illes Balears, tot considerant les diferències insulars, i la seva relació amb la resta de les comunitats de l'Estat espanyol, especialment amb els territoris peninsulars de parla catalana.

- Valorar i respectar el patrimoni cultural, lingüístic, historicoartístic i mediambiental, i assumir les responsabilitats que suposa la seva conservació. Prendre consciència de la significació especial que té aquest patrimoni com a manifestació de la memòria col·lectiva i expressió de la identitat pròpia i genuïna del poble de les Illes Balears.

- Opinar críticament sobre qualsevol fenomen, actual o històric, relacionat amb les societats i els espais que aquestes ocupen i argumentar les raons, opinions i punts de vista propis, i valorar la discrepància i el diàleg com una via necessària

per a la solució dels problemes humans i socials.

BLOC DE CONTINGUTS.

El medi físic i el medi ambient

Conceptes

El medi físic de les illes Balears.

- Les illes Balears: un arxipèlag dins la Mediterrània. Situació i extensió.

- Els trets físics fonamentals: relleu, costes, clima, hidrografia i biodiversitat.

- La insularitat. Unitat i diversitat del medi físic balear.

Els paisatges geogràfics.

- Els paisatges geogràfics com a resultat de la interacció de complexos processos naturals i humans.

- Les unitats paisatgístiques a les illes Balears i a Espanya.

L'impacte de les intervencions humanes en el medi.

- Els problemes mediambientals i l'esgotament dels recursos.

- El cas de les illes Balears: Problemes de degradació del medi i mesures correctores. - La protecció dels espais naturals.

Procediments

Realització de treballs de síntesi o petites investigacions de caràcter preferentment descriptiu sobre algun fet local, comarcal o insular d'interès geogràfic.

Actituds

Interès per conèixer els elements del medi físic de les illes Balears, la seva diversitat i presa de consciència de la fragilitat mediambiental del territori illenc.

Conscienciació dels grans problemes derivats de l'impacte de les activitats humanes en diferents territoris, àmbits i escales.

Defensa del patrimoni natural i cultural davant qualsevol agressió derivada de l'impacte de les activitats humanes.

La població

Conceptes

La població a les illes Balears, a Espanya i a Europa.

- L'evolució demogràfica recent i la distribució territorial de la població.

- Els indicadors demogràfics i l'estructura de la població.

- El moviment migratori i la conseqüència de les desigualtats.

Procediments

Realització de treballs de síntesi o petites investigacions sobre alguns processos i fets demogràfics d'àmbit local, comarcal o illenc.

Actituds

Valoració de la diversitat cultural i dels elements que defineixen les diferents cultures dins una comunitat i foment d'actituds de respecte i d'interès vers les diferències culturals.

Rebuig de les situacions d'intolerància i marginació derivades de les desigualtats socials, econòmiques, culturals o de lloc d'origen.

Les activitats econòmiques i l'espai geogràfic.

Conceptes

El sector primari a les illes Balears. La problemàtica energètica.

Problemàtica i perspectives del sector secundari a les illes Balears.

Les activitats comercials, els transports i les vies de comunicació a les illes Balears.

El turisme a les illes Balears.

- L'evolució històrica del turisme. Situació actual, conseqüència i perspectives.

- L'impacte ambiental del sector turístic: de la balearització a les polítiques correctores.

Procediments

Realització de treballs de síntesi o petites investigacions sobre processos i fenòmens de geografia econòmica, preferentment de caràcter local, comarcal o insular.

Preparació i realització de debats entorn dels problemes derivats de l'impacte de les activitats econòmiques sobre el territori, amb especial referència a l'àmbit de les illes Balears.

Actituds

Reconeixement de la fragilitat del medi natural, del caràcter finit dels recursos naturals i de la necessitat de racionalitzar-ne l'explotació.

Conscienciació de la importància del sector turístic en l'economia de les

illes Balears i de la necessitat del seu desenvolupament harmònic amb el medi ambient.

L'espai urbà.

Conceptes

Les grans àrees urbanes al territori espanyol.

El sistema urbà a les illes Balears. L'ordenació del territori.

Procediments

Preparació i realització de debats entorn de situacions i problemes relacionats amb el fet urbà, el planejament urbanístic i l'ordenació del territori a les illes Balears

Actituds

Valoració crítica del procés d'urbanització i d'ocupació del territori a les illes Balears.

Espai i poder polític

Conceptes

Les divisions territorials a la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Les divisions polítiques i administratives.

La comarcalització.

Procediments

Relació de l'espai polític amb el procés històric que l'ha configurat amb especial referència a l'àmbit geogràfic de les Illes Balears.

Actituds

Valoració de l'espai politicoadministratiu de les Illes Balears com a més proper al ciutadà i com a resultat del procés de recuperació de la seva identitat i autonomia.

Societats i processos històrics

Conceptes

Les societats prehistòriques i les primeres civilitzacions.

- Els primers pobladors de les Illes Balears. L'època pretalaiòtica. La cultura talaiòtica.

- L'impacte de les colonitzacions mediterrànies a les illes Balears. Eivissa púnica.

- Les societats de l'edat antiga.

La crisi de l'Imperi romà i les invasions germàniques. Les seves repercussions a la península Ibèrica i a les Illes Balears.

Les societats medievals.

- Les societats feudals europees. Principals elements de l'organització social, econòmica i politicoinstitucional. Les manifestacions artístiques i culturals. El romànic i el gòtic.

- Societats d'àmbit no europeu: l'Islam.

- Al-Andalus i els regnes cristians peninsulars. Les illes orientals d'Al-Andalus.

- La incorporació de les Illes Balears a la confederació catalanoaragonesa. Canvis polítics i institucionals. La formació d'una nova identitat social, econòmica, cultural i lingüística. Noves manifestacions artístiques.

Les societats de l'època moderna.

- Les illes Balears a l'època moderna: conflictes interns i tensions socials (la Germania). El reformisme borbònic: el centralisme polític i la reorganització institucional. La dominació anglesa a Menorca.

- Revolució i canvi social durant l'època contemporània.

- Les illes Balears: del centralisme liberal a la Guerra Civil. Canvis i transformacions econòmiques: agricultura, comerç i indústria. Societat i cultura.

Procediments

Obtenció, selecció i registre d'informació explícita o implícita a partir de restes arqueològiques, mapes, obres d'art, etc.

Elaboració de notes, resums, esquemes, etc. a partir d'informació escrita i oral.

Anàlisi comparativa d'obres d'art d'èpoques i cultures diferents.

Actituds

Interès per conèixer els trets principals que identifiquen l'esdevenir històric de les Illes Balears. Respecte i valoració de la diversitat i riquesa del nostre patrimoni històric, artístic i cultural i disposició favorable a actuar en defensa de la seva conservació.

Tolerància, respecte i valoració crítica d'actituds, creences i formes de vida

de persones o grups que pertanyen a societats o cultures diferents de la nostra.

Valoració crítica dels prejudicis sexistes presents als nostres costums i tradicions i recuperació i integració del patrimoni cultural de les dones.

Les societats actuals

Conceptes

El món de la postguerra.

- Les illes Balears: de l'economia agrària a la terciarització. Les transformacions econòmiques i socials. L'expansió turística i les seves conseqüències.

- La comunitat autònoma de les Illes Balears. L'Estatut d'autonomia.

Procediments

Realització d'informes o petits estudis monogràfics sobre qüestions i fets socioeconòmics propers a l'alumnat, utilitzant informació dels mitjans de comunicació i d'enquestes i entrevistes realitzades a l'entorn proper.

Actituds

Interès per estar ben informats i actitud crítica davant la informació publicitària i les necessitats de consum que genera.

Conscienciació del significat històric que representa l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears per a la recuperació de les institucions d'autogovern i de les senyes pròpies d'identitat.

Art, cultura i societat al món actual

Conceptes

Art, cultura i societat a les Illes Balears.

- Les manifestacions artístiques. Les organitzacions culturals i la seva projecció social.

- Els mitjans de comunicació. Problemes actuals i perspectives de futur.

- Les transformacions socials més recents. El trencament de la societat tradicional illenca i els nous models socials.

Procediments

Realització d'informes o petits estudis monogràfics sobre qüestions i fets referents a l'art i la cultura del món actual utilitzant informació obtinguda per mitjà d'enquestes i entrevistes fetes a l'entorn proper.

Actituds

Valoració crítica de les transformacions que ha experimentat la societat de les Illes Balears a conseqüència dels canvis econòmics, demogràfics i culturals més recents.

CRITERIS D'AVALUACIÓ.

- Identificar, localitzar i descriure a partir de diferents fonts d'informació (mapes, plànols, fotografies etc.) els principals trets físics (clima, relleu, vegetació, hidrografia...) que configuren les grans unitats paisatgístiques de les Illes Balears, del territori espanyol i del planeta.

Es tracta d'avaluar si els alumnes són capaços de reconèixer i localitzar els principals medis naturals que hi ha a les Illes Balears, a Espanya i al món i de caracteritzar-los segons els seus trets físics predominants mitjançant la utilització de les diferents fonts d'informació cartogràfiques.

- Identificar les característiques del fet geogràfic de la insularitat i analitzar, amb relació al context territorial de les Illes Balears, les seves implicacions en la consideració i percepció de l'espai físic i en els diferents àmbits de l'activitat humana, valorant les diferències insulars de caire geogràfic, cultural, socioeconòmic, etc.

Es pretén que l'alumne reconegui les especificitats del fet geogràfic de la insularitat i les seves conseqüències sobre el medi físic, com també els efectes socioeconòmics i culturals sobre els diferents territoris que conformen les Illes Balears.

- Descriure i analitzar alguns dels problemes, inestabilitats i alteracions mediambientals més greus que es produeixen a determinades zones del territori de les Illes Balears, d'Espanya i del món ocasionades per la intervenció de les activitats humanes (ocupació del territori, explotació abusiva de recursos, residus urbans i industrials) tot avaluant els perills i els riscos que suposen.

Aquest criteri tracta d'avaluar la capacitat dels alumnes per identificar el efectes directes i indirectes, a curt i llarg termini de l'acció humana sobre el medi físic. Pretén també avaluar la capacitat d'analitzar i debatre els conflictes

d'interessos entre els distints sectors o grup socials implicats. I l'oportunitat de les mesures que es proposen per evitar o corregir els desequilibris mediambientals.

- Interrelacionar les variables demogràfiques del món d'avui amb els indicadors socioeconòmics i analitzar l'actual règim demogràfic de les Illes Balears tot avaluant les fases, les causes i les conseqüències dels principals moviments migratoris de l'època contemporània i la problemàtica que generen, en el context insular. Utilitzar els models de creixement demogràfic i el coneixement de la distribució de la població a Espanya i al planeta per analitzar les tendències migratòries i els problemes de superpoblació i envelliment del món actual.

Amb aquest criteri es pretén assegurar que els alumnes coneguin la desigual distribució de la població i les seves causes, a les Illes Balears, a Espanya i al món, com també els models bàsics de creixement demogràfic utilitzant aquest coneixements per explicar els problemes, contrastos i perspectives demogràfiques que actualment hi ha.

- Analitzar els trets característics de l'agricultura, la ramaderia i la pesca als països de la Unió Europea i a Espanya, identificant la problemàtica actual i les relacions amb altres mercats mundials tot explicant,
- especialment, l'evolució recent de les activitats agràries i ramaderes a les Illes Balears, la problemàtica actual i les perspectives de futur.

Es pretén avaluar si els alumnes saben reconèixer els trets característics dels principals sistemes agraris i de l'activitat pesquera, així com també l'aplicació de tècniques innovadores. Es tracta també de comprovar si coneixen els problemes més destacats de l'agricultura, la ramaderia i la pesca actuals a les Illes Balears i a Espanya i la seva difícil adaptació i reconversió

- Localitzar i caracteritzar les grans àrees industrials d'Espanya, d'Europa i del món i analitzar les relacions d'intercanvi de matèries primeres i de productes manufacturats entre països desenvolupats i subdesenvolupats o en vies de desenvolupament, tot definint, mitjançant la utilització d'alguns dels indicadors determinants de la qualificació d'industrial, els trets principals del sector industrial a les Illes Balears en el context general de l'economia il·lenca.

Es tracta d'assegurar que els alumnes distingeixin les característiques dels diferents tipus d'indústries i que reconeguin la localització dels espais industrials més destacats, vinculant aquesta localització a l'anàlisi de les relacions d'intercanvi desigual entre els països desenvolupats i subdesenvolupats. Es persegueix també que l'alumne reconegui els mecanismes a través dels quals és basteixen les Illes Balears de productes industrials, valorant el nivell de dependència econòmica i els problemes que això planteja.

- Distingir i caracteritzar les diferents activitats que comprèn el sector terciari i valorar-ne la importància creixent en el món actual, tot identificant les principals vies de comunicació i fluxos d'intercanvis actuals en el món, com també a Europa i Espanya, fent especial referència a les característiques i al paper de les comunicacions exteriors com a element determinant del desenvolupament econòmic de les Illes Balears.

Amb aquest criteri es tracta d'avaluar la capacitat de l'alumne per conèixer les característiques generals del sector terciari, la seva evolució i les diferents activitats que el componen. Es tracta també d'avaluar la capacitat per analitzar i percebre la importància de les vies de comunicació i els fluxos d'intercanvis mundials, d'Europa i Espanya, com també la importància del paper de les comunicacions exteriors per a les Illes Balears com a elements d'intercanvi territorial i factors determinants per a la seva estructura econòmica.

- Identificar les principals característiques del sector turístic a Espanya i a les Illes Balears, tot analitzant-ne l'evolució i l'impacte (econòmic,
- demogràfic, cultural i mediambiental) en els diferents àmbits de l'activitat humana i les seves perspectives de futur.

Es tracta d'avaluar si els alumnes saben reconèixer la importància del desenvolupament de les activitats turístiques a les Illes Balears i Espanya analitzant la seva evolució i els seus impactes econòmics, socioculturals i ambientals sobre els diferents territoris. Així mateix, es pretén que l'alumne reconegui la importància que de cada vegada més adquireixen les noves formes de turisme dins el marc del desenvolupament sostenible.

- Explicar les característiques dels principals nuclis urbans de les Illes Balears identificant les seves respectives àrees d'influència i establir les relacions que es donen entre el fet urbà i altres indicadors de tipus econòmic, social, històric, etc. Comportar-se respectuosament amb el medi natural, rural o urbà, tot

valorant críticament aquelles activitats humanes que suposen una explotació abusiva dels recursos naturals.

Aquest criteri tracta d'avaluar que els alumnes, a partir de diverses fonts de documentació, identifiquin la jerarquització de les àrees urbanes de les Illes Balears. També pretén garantir si l'alumne ha aconseguit una clara representació del sistema urbà de cada una de les illes que conformen les Illes Balears. Així mateix, aquest criteri tracta d'avaluar si l'alumne comprèn la morfologia urbana interna de les principals ciutats de les Illes Balears relacionant la seva evolució amb factors de tipus històric, econòmic, social i cultural. També pretén garantir la capacitat de l'alumne per identificar aquelles activitats humanes que provoquen impactes ambientals per la sobreexplotació dels recursos naturals.

- Localitzar espacialment les Illes Balears en el context territorial espanyol i europeu i determinar, mitjançant la utilització de diferents fonts d'informació cartogràfica, la divisió territorial insular (administrativa, autonòmica, municipal, comarcal, funcional, etc.) tot situant els territoris peninsulars més propers, especialment aquells amb els quals hi ha elements comuns derivats de les relacions històriques, culturals i lingüístiques.

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar si l'alumne és capaç de localitzar les Illes Balears en els respectius mapes de les comunitats autònomes de l'Estat Espanyol i el context europeu. Al mateix temps, es tracta també d'avaluar la seva capacitat de situar els territoris peninsulars més propers a les Balears, especialment aquells amb els quals hi ha elements comuns derivats de les relacions històriques, culturals i lingüístiques. Així mateix, es tracta també de comprovar la seva capacitat, mitjançant la utilització de diverses fonts cartogràfiques, d'identificar les distintes divisions insulars des del punt de vista administratiu, autonòmic, comarcal, municipal i/o funcional.

- Identificar els trets fonamentals dels principals pobles, societats i cultures corresponents a l'àmbit del territori espanyol, tot situant-los

- cronològicament i geogràficament, atenent especialment les que s'han desenvolupat a les Balears a fi de prendre consciència de les diferents aportacions que han forjat el patrimoni cultural, lingüístic, històric i artístic de les illes.

Es tracta d'avaluar la capacitat dels alumnes per reconèixer, explicar i valorar la riquesa i la diversitat del patrimoni cultural, històric, artístic, lingüístic i institucional dels diferents pobles, societats i cultures que a través de la història han configurat la realitat actual d'Espanya i, especialment, aplicar aquests coneixements al context específic de les Illes Balears.

- Descriure i localitzar els principals trets de les societats i cultures prehistòriques i saber reconèixer les característiques pròpies de les primeres civilitzacions que habitaren les Illes Balears.

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar el coneixement de la cronologia i els elements principals que caracteritzen les primeres civilitzacions i cultures que habitaren el territori espanyol i la identificació dels trets diferenciadors d'aquelles que es desenvoluparen a les Illes Balears.

- Descriure les principals formes d'organització social i política de l'antiguitat clàssica i de l'edat mitjana a la zona mediterrània i eurooccidental, tot situant les Illes Balears en el context general i explicant, de manera específica, les repercussions de la incorporació en el si de la Confederació Catalanoaragonesa, referenciant-ne les relacions (històriques, culturals i lingüístiques) que s'estableixen amb els territoris peninsulars de parla catalana.

Aquest criteri tracta d'avaluar el coneixement bàsic d'aquest llarg període històric possibilitant un millor coneixement de la societat il·lenca a aquesta època, sobretot pel que fa a les conseqüències derivades de la incorporació de les illes al context històric, cultural i lingüístic del món feudal en el si de la Confederació Catalanoaragonesa.

- Identificar les característiques principals dels estats europeus a l'època moderna atenent els aspectes d'ordre polític, econòmic, social i cultural, tot analitzant la formació de la monarquia hispànica i la seva projecció europea i americana. Identificar i caracteritzar els esdeveniments més rellevants que afectaren les Illes Balears en el context de l'època moderna, tot descrivint les conseqüències derivades del procés d'integració de les illes al centralisme borbònic i els elements diferenciadors de la dominació anglesa a Menorca.

Es tracta d'avaluar si els alumnes són capaços d'analitzar i comprendre els esdeveniments principals de l'època moderna i, especialment, els coneixements adquirits amb relació al paper de la monarquia hispànica pel que fa al descobriment d'Amèrica i la presència a Europa. Es tracta també que els alumnes reconeguin

i valorin les repercussions en tots els ordres (polític, social, cultural i lingüístic) que es deriven de la implantació d'un estat centralitzat, dels seus efectes sobre els antics territoris de la corona d'Aragó.

- Descriure i explicar les grans transformacions polítiques, socials i econòmiques que determinaren la caiguda de l'antic règim, distingint les característiques principals de l'estat burgès tant des del punt de vista de les institucions polítiques com també pel que fa a l'organització econòmica capitalista i les institucions bàsiques de l'economia de mercat, la seva projecció en altres àmbits territorials i la seva incidència en les transformacions que han experimentat les societats des d'aleshores.

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar si els alumnes identifiquen els elements principals que intervenen en el procés de canvi històric determinant de la caiguda de l'antic règim i la configuració de la societat burgesa, tant pel que fa a l'aparició de noves formes d'organització política com pel que fa als canvis que experimentà l'organització social i econòmica de l'època, de les seves repercussions en l'esdevenir històric i la seva projecció cap a les societats actuals.

- Identificar els problemes socials i polítics més importants de les Illes Balears i de l'Estat espanyol des de la Segona República fins a l'actualitat, tot analitzant les principals transformacions que ha experimentat la societat illenca en les últimes dècades del segle XX, referenciant-ne especialment els efectes de l'expansió turística.

Es tracta d'avaluar la capacitat dels alumnes per comprendre el canvi global produït al si de la societat espanyola i a les Illes Balears durant el període a través de l'estudi dels trets més característics de la realitat sociopolítica actual i per analitzar l'evolució del trets a llarg de la II República, la Guerra Civil, el franquisme i l'actual etapa democràtica.

- Reconèixer en la Constitució espanyola i en l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears les institucions polítiques bàsiques actuals, especialment els organismes de representació democràtica, tot valorant la significació històrica que representa la recuperació de les institucions d'autogovern. Reconèixer i valorar els principals símbols i trets culturals de les Illes Balears, tot identificant les referències patrimonials més importants de la seva història.

Amb aquest criteri s'intenta avaluar el coneixement dels principis bàsics en què es fonamenten les societats democràtiques a través de l'estudi del nostre ordenament constitucional. No es pretén aconseguir un coneixement teòric, sinó aplicar-lo a la realitat quotidiana actual, analitzant el sentit dels nostres comportaments més immediats.

- Explicar i valorar les principals tendències artístiques d'alguna època històrica i de l'actualitat com a reflex de la creació individual i de l'expressió col·lectiva de les societats. Respectar el patrimoni historicoartístic, cultural i lingüístic de les Illes Balears, tot valorant-lo com una aportació al patrimoni col·lectiu de la humanitat.

Aquest criteri d'avaluació pretén garantir que els alumnes han comprès els principals canvis que s'han produït en el camp de les manifestacions artístiques en les diferents èpoques històriques i, sobretot, al llarg del segle XX. Es tracta també d'assegurar que els alumnes són sensibles al valor col·lectiu que representa el patrimoni historicoartístic, cultural i lingüístic de les Illes Balears.

- Confeccionar diferents tipus de gràfics, taules i quadres estadístics per emmagatzemar, classificar i preparar la lectura de les informacions recollides. Realitzar, amb l'ajut del professor, investigacions senzilles de caràcter descriptiu sobre algun aspecte de caràcter local, comarcal o insular, i comunicar de forma intel·ligible els resultats de l'estudi.

Aquest criteri tracta d'avaluar si els alumnes són capaços de plantejar-se i realitzar en termes acceptables un petit treball de recerca d'àmbit local, comarcal i/o insular. Aquest treball, basat en l'autenticitat i el rigor, ha d'implicar procediments per afavorir la localització i definició de problemes. Es tracta de veure la capacitat de l'alumne de manejar i tractar les diverses fonts d'informació, realitzar recollida de dades a través de treballs de camp, demostrar el domini de gràfics, taules i quadres estadístics, ésser capaços d'elaborar síntesis i diagnòstics i de saber comunicar de forma clara els resultats de l'estudi.

— o —

4.- Anuncis

CONSELLERIA D'INTERIOR

Núm. 23747

Anunci de licitació d'un contracte de consultoria i assistència per al control i millora de la salut laboral del personal del Govern de les Illes Balears.

- 1.-Entitat adjudicadora.
  - a) Òrgan de contractació: conseller d'Interior.
  - b) Dependència que tramita l'expedient: Direcció General de Funció Pública.
  - c) Número d'expedient: 610/00.
- 2.-Objecte del contracte.
  - a) Descripció de l'objecte: assistència tècnica per al control i millora de la salut laboral del personal del Govern de les Illes Balears.
  - b) Termini d'execució: des de l'1 de gener de 2001 al 31 de desembre de 2001.
- 3.-Tramitació, procediment i forma d'adjudicació.
  - a) Tramitació: ordinària.
  - b) Procediment: obert.
  - c) Forma: concurs.
- 4.-Pressupost base de licitació.

Import total: 10.500.000 PTA (63.106,27 euros).
- 5.-Garanties.

Provisional: 210.000 PTA (1262,13 euros).

Definitiva: a determinar una vegada adjudicat.
- 6.-Requisits específics del contractista.

Grup: _____

Subgrup: _____

Categoria: _____
- 7.-Obtenció de documentació i informació.
  - a) Entitat: Conselleria d'Interior. Secretaria General Tècnica.
  - b) Adreça: C/ de Francesc Salvà, s/n. "Centre Es Pinaret".
  - c) Localitat: Es Pont d'Inca. Marratxí.
  - d) Telèfon: 971-176400
  - e) Fax: 971-176424.
- 8.-Presentació d'ofertes.
  - a) Data límit de presentació: fins a les 14 hores del quinze dia a comptar des del dia següent al de la publicació d'aquest anunci.
  - b) Documentació a presentar: cal presentar tres sobres tancats, en els quals s'ha de consignar el nom, el CIF, el fax i el telèfon de l'empresa que licita.

En el SOBRE NÚM. 1 "DOCUMENTACIÓ GENERAL", cal incloure els documents assenyalats a la clàusula núm. 15.1 del plec de clàusules administratives particulars que han de regir aquesta contractació.

En el SOBRE NÚM. 2 "OFERTA ECONÒMICA", cal incloure l'oferta econòmica expressada clarament en lletres i xifres, com assenyala la clàusula núm. 15.2 del plec de clàusules administratives particulars que han de regir aquesta contractació, degudament signada per qui tingui poders suficients, i sense errors, omissions o obstacles per a una interpretació correcta.

En el SOBRE NÚM. 3 "PROPOSICIÓ TÈCNICA", cal incloure els documents assenyalats en la clàusula 15.3 del plec de clàusules administratives particulars que han de regir aquesta contractació.
- c) Lloc de presentació:

Secretaria General Tècnica de la Conselleria d'Interior.
C/de Francesc Salvà , s/n. Es Pont d'Inca. Marratxí.
- 9.-Obertura d'ofertes.

Entitat: Secretaria General Tècnica de la Conselleria d'Interior.
Localitat: Es Pont d'Inca. Marratxí.
Data i hora: es comunicarà oportunitament mitjançant el resguard de presentació de pliques.
- 10.-Despeses de l'anunci.

Seran a càrrec de l'adjudicatari del contracte.

Marratxí, 15 de novembre de 2000

El secretari general tècnic
Manuel Quadreny Cortés

— o —